

Vergaderjaar 2011–2012

31 379

CITES handhaving

Nr. 14

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN, LANDBOUW EN INNOVATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 april 2012

Op verzoek van de vaste commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie stuur ik u hierbij de stand van zaken met betrekking tot de olifantenjacht, trophy hunting en handel in ivoor.

In het kader van CITES¹ is in 1989 een verbod gesteld op de internationale handel in ivoor. Dat verbod gold voor 10 jaar. In die periode hebben diverse olifantenpopulaties in Afrika zich hersteld en bleek het in 1999 weer mogelijk om onder strikte voorwaarden een beperkte hoeveelheid ivoor te kunnen verhandelen aan Japan, onder toezicht van het CITES-Secretariaat. Dit ivoor was beschikbaar gekomen uit natuurlijke sterfte onder olifanten die in beschermde gebieden leefden. In 2008 heeft nogmaals een dergelijke verkoop plaatsgevonden. Eén van de voorwaarden bij deze verkopen is dat de landen van herkomst de opbrengst van de verkoop gebruiken voor het beschermen en beheren van hun olifantenpopulaties. Het CITES-Secretariaat ziet scherp toe op het naleven van deze voorwaarden. Nederland heeft zich indertijd sterk gemaakt voor deze aanpak.

Inmiddels is de situatie in Afrika in veel landen veranderd onder invloed van burgeroorlogen en armoede. Zo is bekend dat stropers afkomstig uit Soedan en Tsjaad begin dit jaar in Kameroen een grote hoeveelheid olifanten hebben gedood, vanwege het ivoor van hun slag tanden, dat veel geld opbrengt op de illegale markten in Azië. Dit ivoor wordt gebruikt voor de productie van traditionele medicijnen.

Illegale jacht op olifanten heeft ook tot gevolg dat er een groeiende illegale markt voor ivoor ontstaat. Het blijkt zeer moeilijk te zijn om de olifantenpopulaties effectief te beschermen. De stropers gaan ook zeer rigoureuus te werk. Er zijn inmiddels diverse parkwachters gedood door stropers.

Als bewijs van illegale handelspraktijken noem ik hier als voorbeeld de grote inbeslagname die begin maart dit jaar plaatsvond op Schiphol.

¹ CITES = Convention on International Trade in Endangered Species of Fauna and Flora.

De douane heeft toen een zending van 50 slagtanden van olifanten onderschept. Dergelijke grote inbeslagnames waren tot nu toe zeldzaam.

In andere Afrikaanse landen zijn de olifantenpopulaties sterk toegenomen en vormt het beheer daarvan door conflicten met lokale gemeenschappen soms een probleem.

Bij de komende CITES Conferentie van Partijen in Thailand in maart 2013 staat het onderwerp «beheer van olifantenpopulaties en eventuele verkoop van ivoor» opnieuw op de agenda. In de aanloop naar de CITES Conferentie zal hierover in de Europese Unie ook nog nieuwe informatie op tafel komen en op basis daarvan zal een uitgebreide discussie plaatsvinden. Daarbij zal getracht worden om een gezamenlijk EU-standpunt te formuleren en dat naar voren te brengen in Bangkok.

Daarnaast speelt een andere ontwikkeling: *trophy hunting*. Landen met grote populaties van diersoorten die interessant zijn voor de trofeeënjacht (de zg. *big five*: leeuw, olifant, neushoorn, buffel en luipaard) gaan er steeds meer toe over om per diersoort een jachtvergunning aan kapitaalcrachtige buitenlanders te verlenen om op deze diersoorten te jagen. Voor dergelijke vergunningen worden grote bedragen gevraagd; voor een olifant kan dit naar verluid oplopen tot 9 000 dollar en voor een neushoorn 25 000 tot 45 000 dollar. De opbrengst van de jachtvergunningen kunnen de landen van herkomst besteden aan een betere bescherming en beheersmaatregelen voor de betreffende soorten. Over dergelijke nationale maatregelen gaat het CITES-verdrag niet; dat stelt alleen regels aan de internationale handel. Legaal verkregen jachttrofeeën mogen in andere landen worden ingevoerd met een speciale vergunning (code H = *Hunting trophy*).

Tot nu toe zijn nog geen documenten beschikbaar voor bespreking tijdens de CITES Conferentie in maart 2013. Binnen de EU zal een gezamenlijk standpunt worden geformuleerd in aanloop naar deze conferentie. Mijn inzet bij de jacht op olifanten, trophy hunting en handel in ivoor, zal zich daarbij richten op het uitsluitend toestaan van jacht wanneer het gaat om beheer van populaties. De inkomsten uit dit type jacht moeten ingezet worden voor een betere bescherming en beheersmaatregelen voor de betreffende soorten. Daarnaast zal ik aandringen op internationaal onderzoek naar het een beter toezicht op het besteden van deze inkomsten en op hoe het gaat met de populaties. Het zou zo moeten zijn dat regimes die geen greep hebben op of onvoldoende inzet plegen tegen de illegale jacht, worden uitgesloten van hulp die gericht is op duurzaamheid en natuurlijke hulpbronnen.

Ik zal het Nederlandse standpunt over olifantenjacht, *trophy hunting* en handel in ivoor bespreken met uw Kamer. In het Nederlandse standpunt worden de meningen van de betrokken NGO's meegewogen.

De staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
H. Bleker